

Edward Breza

Sopot

DOI: 10.14746/psj.2014.XXVII.4

Imiona pochodzące od nazw geograficznych

Przy przeglądaniu *Słownika imion współcześnie w Polsce używanych*¹ baczny użytkownik słownika dostrzeże formy, które przypominają mu nazwy miast, np. *Bazylea, Grenada*, krajów, np. *Angola, Lechistan*, rzek, np. *Moskwa, Wisła*, gór, np. *Athos, Olimp*, wysp, np. *Madera, Malta*, miejscowości znanych z Biblii, jak *Emaus, Naim* i innych obiektów geograficznych. Autor prezentowanego artykułu ma w pamięci zalecenia Komisji Kultury Języka², że imię chrzestne nie może pochodzić od obiektu geograficznego, przejrzał pod tym kątem wspomniany SIW i przedstawia niżej wynotowany materiał, czy w komplecie, twierdzić nie śmie; może bardziej wnikliwe szukanie przyniosłoby jakieś nowe imiona. Autor zdaje sobie także sprawę z tego, że niektóre podane imiona mogą mieć inną genezę, na co wskazuje *expressis verbis* w tekście. Pochodzenie nazw obcych (= położonych poza terytorium Polski) podaje za MS³, rodzime pozostawia bez objaśnień etymologicznych.

Można się zastanowić nad tym, jakie motywy powodują, że rodzice bądź opiekunowie wybierają na imię nazwę obiektu geograficznego. Chodzi tu na pewno o utrwalenie pobytu w jakiejś miejscowości, kraju, osiągnięcie szczytu górskiego, przepłynięcie znacznego odcinka rzeki, mogą być powody całkiem indywidualne.

---

¹ *Słownik imion współcześnie w Polsce używanych*, wyd. K. Rymut, Kraków 1995; dalej SIW.

² Taż Rada Języka Polskiego zwróciła się swego czasu do mnie o opinię na temat 132 imion, które odmówiły zarejestrować USC, wśród nich znalazły się m.in. *Emaus* i *Lester* < *Leicester*; zaopiniowałem je, naturalnie, także negatywnie.

³ J. Staszewski, *Mały słownik. Pochodzenie i znaczenie nazw geograficznych*, Warszawa 1968.

Wśród imion dziś używanych są takie, które pochodzą od nazw zamków, jak *Ksawery*, miejscowości, jak *Lidia*, *Magdalena*, *Kajetan*, *Roman* i wiele innych.

A oto wynotowany ze SIW materiał:

Andaluzja 1 w woj. katowickim: od n. krainy hiszpańskiej *Andaluzji* w płd. Hiszpanii, nad Oceanem Atlantyckim i Morzem Śródziemnym, pochodnej od n. miasta *Andalus*, dziś Tarifa, które zawdzięcza nazwę arabskiemu rzeczownikowi *andalos* ‘zachód’ (MS 35).

Angola 1 w woj. kaliskim: *Angola*, państwo w płd.-zach. Afryce; nazwę nadali Portugalczycy od tytułu władcy *ngola* (MS 37).

Arizona 1 w woj. gdańskim: *Arizona*, stan w płd.-zach. części USA; nazwa od określenia plemienia *Arishonac* (z połowy XVIII w.) ‘miejsce małych źródeł’, potem w r. 1863 *Arizonac* na terytorium USA, od r. 1912 nazwa stanu (MS 42).

Athos m 1 w woj. wrocławskim: góra *Athos* w Grecji, siedziba wielu klasztorów i kościołów prawosławnych; według MS 46 nazwa tracka o znaczeniu ‘kończyste szczyty’.

Awila f 2: po 1 w woj. elbląskim i katowickim: *Avila*, miasto w Hiszpanii, rozślawnie dzięki św. Teresie z Avila (1515–1582), tzw. Wielkiej albo Większej (w stosunku do św. Teresy od Dzieciątka Jezus), doktorowi Kościoła, WZ⁴ 625–628.

Bazylea 1 w woj. poznańskim: *Bazylea*, miasto i kanton w Szwajcarii, po niem. *Bassel*, franc. *Bâle*; od wyrażenia łac. *Basilia villa* ‘posiadłość Basiliusa’ (MS 61).

Bazyleja 1 w woj. białostockim: jw.

Beverly f 1 w woj. jeleniogórskim: *Beverly (Hills)*, miasto w USA, w stanie Kalifornia, prawdopodobnie z filmu pod tym tytułem, emitowanym swego czasu w Polsce.

Celedonia 1 w woj. bydgoskim: prawdopodobnie *Kaledonia*, rzymska nazwa północnej Brytanii. Obecnie poetycka nazwa Szkocji EP⁵ 350; według MS 204 ‘kraj górzysty’.

Czilie 2 kobiety w woj. opolskim: *Chile* (czytane Czile), państwo w Ameryce Południowej; według MS 97 od imienia lub tytułu naczelnika.

⁴ W. Zaleski, *Święci na każdy dzień*, Warszawa 1989.

⁵ *Encyklopedia popularna PWN*, wydanie 25, Warszawa 1995.

Dziamajka 1 w woj. poznańskim: *Jamajka*, państwo na wyspie *Jamajka* na Morzu Karaibskim, wymówiona z angielska *Dżamaika*, zapisane jako miękko *dż*. Prawdopodobnie z indiańskiego ‘wyspa źródeł’ (MS 194).

Elwetia 1 w woj. legnickim: *Helvetia* — łacińska nazwa Szwajcarii; nazwa bierze początek od celtyckiego plemienia *Helwetów*, o których Cezar w *Commentarii de bello Gallico* ‘Pamiętniki z (czasów) wojny galijskiej’; MS 160 wiąże z aryjskim słowem *wel* ‘wielki’.

Emaus 1 męczyzna w woj. gorzowskim: biblijna wieś *Emaus* pod Jerozolimą (Łk 24,13), do której zmierzali po zmartwychwstaniu Chrystusa dwaj Jego uczniowie, nazwani w pieśni wielkanocnej Łukasz i Kleofas: „Łukasz z Kleofasem, obaj jednym czasem szli do miasta *Emaus*”, z hebr. *chammat* ‘ciepłe źródło’ (BNOT⁶ 57), por. *Naim*.

Estonia 2: po 1 w woj. bielskim i katowickim: *Estonia*, państwo nad Bałtykiem; nazwa wprowadzona przez pisarza estońskiego J.W. Jannsen w postaci *Eesti* na kraj, *Eestlane* na ludzi; jeśli to rdzeń germański *est*, to myśłano o wschodnim położeniu (MS 132).

Florencja 15, *Florentya* 2 w woj. radomskim: *Florencja*, miasto we Włoszech, ale też imię łac. od imiesłowu czynnego czasu teraźniejszego (*part. praes. act.*) od czasownika *floreo* ‘kwitnąć’: *Florens*, pochodne *Florentius*, *Florentia*; MS 140 wiąże n. miasta z *fluo*, *-ere* ‘płynąć’, jako że położona nad rzeką Arno.

Florida 2: po 1 w woj. koszalińskim i wrocławskim: *Floryda*, półwysep i stan w pld.-wsch. części Ameryki Północnej; nazwa upamiętniająca przybycie Hiszpana Ponce tu w Niedzielę Palmową r. 1412 z hiszp. *Pascua Florida* ‘Niedziela Kwitnąca, tj. Palmowa’ (MS 141).

Floryda 3: po 1 w woj. kaliskim, toruńskim i wrocławskim: jw.

Galja 1 w woj. warszawskim: *Galia* — starożytna rzymska nazwa terenów zamieszkałych przez celtyckich Galów. Rzymianie rozumieli rdzeń *gala* ‘męstwo’ jako *viri pugnaces* ‘mężowie waleczni’ (MS 146).

Germania 11: *Germania* — latinizowana nazwa Niemiec, ale możliwa także forma żeńska im. *German* — *Germana*, przez nawiązanie do imion typu *Frania*, *Stenia* — *Germania*. Wiele prób objaśnienia tej nazwy, autorzy zgadzają się w tym, że jest to nazwa celtycka (MS 151).

Grenada 2: po 1 w woj. słupskim i zielonogórskim: *Grenada*, miasto w Hiszpanii i państwo w Ameryce Środkowej. Forma stworzona przez

---

⁶ A. Tronina, P. Walewski, *Biblijne nazwy osobowe i topograficzne. Słownik etymologiczny*, Częstochowa 2009.

A. Mickiewicza: „A w *Grenadzie* zaraza” na arabskie *Granada* o znaczeniu ‘wzgórze obcoplemienne’ MS 158.

Hellada 1 w woj. gdańskim, może także *Heladia* 1 w woj. gdańskim: *Hellada* ‘Grecja’. MS 169 wiąże z Helotami od podstawy *helos*, łac. *vallis* ‘dolina’.

Hiroszima 1 w woj. katowickim: *Hiroszima*, miasto w Japonii, na które Amerykanie zrzucili bombę atomową 6 VIII 1945 r. MS 171 informuje: w r. 1594 pan feudalny Terumoto zbudował tu zamek i nazwał *Hirosima dzo* ‘szerokiej wyspy zamek’.

India 12: *India* ‘Indie’; obecnie odróżnia się *India* na Republikę Indyjską od (*ta*) *India* na państwo, nazwa pochodzi od rzeki *Indus* (MS 185).

Irlanda 2 w woj. konińskim, *Irlanta* 1 w woj. śląskim: *Irlandia*, wyspa na Oceanie Atlantyckim i państwo na tej wyspie. Człon I *ir-* z celtyckiego ‘zachodni’, II *-landia* z germ. *land* ‘ziemia’, z czego i polski *łąd*, por. MS 188.

Kenia 2 kobiety: po 1 w woj. katowickim i łódzkim: *Kenia*, państwo we wsch. Afryce, według etymologii ludowej ‘biała góra’ (MS 217).

Kingston 1 m w woj. katowickim: *Kingston*: 1) stolica i główny port Jamajki; 2) miasto w Kanadzie w stanie Ontario o znaczeniu ‘miasto króla, królewskie’ od ang. *king* ‘król’ i *town* ‘miasto’.

Kolorado 3 mężczyzn: po 1 w woj. kaliskim, krakowskim i warszawskim: *Kolorado*: 1) rzeka w USA i Meksyku, wpadająca do Zatoki Kalifornijskiej; 2) stan w zach. części USA; 3) wyżyna w Kordylierach (góry w USA); z hiszp. *colorado* ‘kolorowy, barwny’.

Kremena 1 kobieta w woj. kaliskim: prawdopodobnie to imię równe n. miasta *Kremona* pod Mediolanem we Włoszech.

Lec 2 mężczyzn: po 1 w woj. elbląskim i katowickim: n. m. *Lec*, dziś *Giżycko*, notowana od r. 1340 *Lezcen*, *Lec* u Kętrzyńskiego r. 1879 (NMP⁷ III 138).

Lechistan 2: po 1 w woj. gdańskim i szczecińskim: *Lechistan*, turecka nazwa Polski.

Lejda 1 w woj. gorzowskim: miasto *Lejda* (*Leiden*) w Holandii, pierwotnie nazywane *Leithen*, o znaczeniu ‘kanał’ (MS 246).

Lester 1 mężczyzna w woj. warszawskim: w kulturze europejskiej mamy wprawdzie imiona od n. miast (szerzej miejscowości), jak *Lidia*, *Ksawer(y)*, jednak w Polsce zwyczaj niepraktykowany. Co do odmiany wykazujemy podwójne podejście w imionach (wyrazach pospolitych i w nazwiskach także)

⁷ *Nazwy miejscowe Polski. Historia, pochodzenie, zmiany*, red. K. Rymut, Kraków od r. 1996.

zakończonych na *-er*: 1) *-e-* traktujemy jako ruchome, np. *Kaspra*, *Sylwestra*; 2) *-e-* zachowujemy, np. *Prospera*, *Rogera*, *Sewera*, *Waltera*. Podobnie podwójnego podejścia należałoby się także spodziewać w ewent. imieniu *Lester*.

Libia 4: po 1 w woj. kieleckim, łomżyńskim, szczecińskim i warszawskim: *Libia*, państwo w Afryce Północnej. Według zapisów hieroglificznych to ‘łśniący’, a więc ‘białskóre ludy północy’ (MS 247).

Licja 5: po w woj. ciechanowskim, gdańskim, opolskim, siedleckim i wrocławskim: *Licja*, starożytna kraina w pld.-zach. Azji Mniejszej (dziś w Turcji); możliwe od im. *Alicja* z opuszczeniem początkowego *A-*.

Lima 4: po 1 w woj. gorzowskim, opolskim, wałbrzyskim i wrocławskim: *Lima*, stolica Peru, por. św. Różę z Limy i *Lima*, miasto w USA. W języku jednego z plemion indiańskich oznacza ‘ten, co mówi’ (o bóstwie głoszącym wyrocznie) MS 248.

Lubiana 1 w woj. gorzowskim: osada, dawniej wieś *Lubiana* w woj. gorzowskim, też *Lubiana*, wieś pod Kościerzyną, przejściowo *Lubiana*, por. NMP VI 189, 381.

Lubin 2: po 1 w woj. katowickim i krakowskim: n. m. *Lubin*, m.in. wieś *Lubin* w gm. Kikół pod Lipnem, datowana od XIV w. i miasto *Lubin* w woj. legnickim, datowane od XIII w. (zob. NMP VI 203).

Lurdes 1 mężczyzna (nadane po r. 1990) w woj. konińskim: *Lourdes*, miasto we Francji, u stóp Pirenejów, miejsce objawień Najświętszej Maryi Panny w r. 1858, światowe sanktuarium maryjne.

Macedona 1 w woj. jeleniogórskim: *Macedonia*, państwo na Półwyspie Bałkańskim: greckie *makednós* ‘wysmukły, wielki’ (Abram⁸ III 66), zatem niby polski *Długosz* (MS 260 – 261).

Madera 1 kobieta w woj. opolskim: *Madera*, portugalska wyspa na Oceanie Atlantyckim, gdzie m.in. spędzał urlop J. Piłsudski. MS 261 wywodzi z port. ‘drzewo budulcowe’, por. hiszp. *madera* ‘drzewo, drewno’.

Malta 1 w woj. gdańskim, *Malte* 1 kobieta w woj. gorzowskim: *Malta*, wyspa na Morzu Śródziemnym, znana z Dz 28, po gr. *Melite*, co MS 266 objaśnia (ostatecznie z fenickiego) jako ‘schronisko okrętów’.

Medina 1 kobieta w woj. poznańskim, 1 *Medyna* w woj. plockim: *Medina* lub *Medyna*, miasto w Arabii Saudyjskiej, ważny ośrodek kultu religijnego muzułmanów. MS 274 wywodzi z arabskiego *al-madina* ‘miasto’.

---

⁸ *Słownik grecko-polski*, red. Z. Abramowiczówna, t. I–IV, Warszawa 1958–1965.

Mileta 1 w woj. legnickim; 3 *Miletta*: po 1 w woj. legnickim, wrocławskim i zamojskim, możliwe od wyrażenia z *Mileta*: *Milet*, w starożytności miasto greckie w Azji Mniejszej, wydało wielu uczonych filozofów, m.in. Talesa z Miletu, ale możliwa także forma zdrobniła od im. *Milena*. MS 279 sprowadza n. *Mitet* do gr. rzeczownika *milos* ‘cis’ — Abram III 153.

Montserrat 1 w woj. warszawskim: wyspa i kolonia brytyjska w Ameryce Środkowej, przeniesione z n. miasta *Montserrat*, leżącego na zach. od Barcelony, które MS 286 objaśnia jako ‘góra zalesiona’ z hiszp. *monte selvajo*.

Morena 2: po 1 w woj. poznańskim i siedleckim: sierra *Morena*, góry w Hiszpanii.

Moskwa 1 kobieta w woj. bielskim: *Moskwa*, stolica Rosji, położona nad rzeką *Moskwą*, ale *Moskwa* to także często ‘Moskal’.

Naim 4: 2 w woj. warszawskim, po 1 częstochowskim i opolskim, 4 kobiety *Naima*: po 1 w woj. katowickim, łódzkim, łomżyńskim i warszawskim: *Naim* za Wulgatą, miasto w Galilei, gdzie Chrystus wskrzesił syna wdowy (Łk 7,11), za tekstami oryginalnymi *Nain* od hebr. *na'im* ‘mile, przyjemnie’ (BNOT 200), por. *Emaus*.

Newa 1 w woj. legnickim: *Newa*, rzeka w Rosji, wpada do Zatoki Fińskiej. MS 301 wywodzi z fińskiego *newa* ‘torfowisko’.

Nicea 1 w woj. wrocławskim: miasto *Nicea* w Turcji (w starożytności w Azji Mniejszej, znane m.in. z odbytego tu w r. 325 soboru powszechnego (sobór nicejski)).

Nida 1 w woj. częstochowskim: rzeka *Nida*, dopływ Wisły.

Nigara 1 w woj. warszawskim, *Nijara* 1 w woj. poznańskim: od nazwy wodospadu *Niagara* na granicy Kanady i USA, przekształconej fonetycznie. Nazwa *Niagara* irokeskiego pochodzenia, prawdopodobnie znaczy ‘hucząca woda’ (MS 302).

Olawa 1 w woj. poznańskim, *Olawia* 5: miasto i rzeka *Olawa* pod Opolem.

Olimp 2: po 1 w woj. bydgoskim i krakowskim: *Olimp*, najwyższy masyw górski w Grecji, według wierzeń starożytnych Greków główna siedziba bóstw greckich, por. imiona *Olimpia*, *Olimpiusz*. Prawdopodobnie oznacza ‘góra’ MS 218.

Orneta 1 w woj. toruńskim: miasto *Orneta* na Mazurach.

Radomia 2: po 1 w woj. leszczyńskim i płockim: zlatynizowana nazwa *Radomia* na *Radom* (Jougan⁹ 567).

---

⁹ Ks. A. Jougan, *Słownik kościelny łacińsko-polski*, wyd. III, Poznań 1958.

Radun 1 w woj. warszawskim: *Raduń*, historyczne zapisy także *Radun*, np. r. 1652, niem. *Raduhn* kaszubskiej wsi *Raduń* w gm. Dziemiany, pow. Kościerzyna (PMT I¹⁰ 98).

Radunia 1 w woj. kaliskim: *Radunia*, jez. w pow. Kartuzy.

Rawena 1 w woj. katowickim: miasto *Rawenna* we Włoszech. MS 360 uznaje za nazwę etruską.

Reda 4: po 1 w woj. katowickim, łódzkim, piotrkowskim i warszawskim, *Rede* 1 m w woj. katowickim, może 1 *Rida* w woj. zielonogórskim: *Reda*, miasteczko w pow. wejherowskim.

Roma 1283: *Roma*, łac. i włoska nazwa Rzymu; możliwe także od im. *Romana*.

Romania 14 kobiet: *Romania*, romańska nazwa Rumunii powstała w r. 1861 (poprzednio Zjednoczone Księstwa Mołdawii i Wołoszczyzny) MS 369.

Ruda 2: po 1 w woj. katowickim i warszawskim: *Ruda*, liczne nazwy, jak *Ruda Śląska*, w woj. katowickim, *Ruda Pabianicka* pod Łodzią i inne.

Salem 4: po 1 w woj. ciechanowskim, kieleckim, poznańskim i warszawskim, *Salim* 17, *Salima* 2 w woj. gdańskim: biblijne *Salem*, miasto pokoju Melchizedeka, utożsamiane w tradycji żydowskiej z Jerozolimą (Rdz 14,8; Ps 76,3; Hbr 7,1), por. BNOT 229, nadto miasta w USA: 1) port nad Oceanem Atlantyckim; 2) stolica stanu Oregon.

Salwador 11: *Salwador*, państwo w Ameryce Środkowej; *Salvador*, miasto w Brazylii, możliwe jednak także wprost od łac. *Salvator* ‘Zbawiciel’, hiszp. *Salvador* ‘Zbawiciel’.

Samara 1 w woj. katowickim: *Samara*, rzeka w Rosji, dopływ Wołgi i miasto *Samara*, duży port nad Wołgą.

Santiago 2: po 1 w woj. łódzkim i warszawskim, *Santiago* 1 w woj. wrocławskim: miasta *Santiago*: 1) *Santiago*, stolica Chile; 2) *Santiago*, miasto w pñ. Dominikanie; 3) *Santiago de Compostela*, miasto w Hiszpanii, 4) *Santiago de Cuba*, miasto i port we wsch. Kubie i inne. Nazwa miast znaczy po hiszp. ‘święty Jakub’.

Sewila 2: po 1 w woj. elbląskim i poznańskim, *Sewilla* 3: 2 w woj. koszalińskim, 1 rzeszowskim: *Sewilla*, główne miasto w Andaluzji, krainie Hiszpanii, por. także *Sevilla*, miasto w Kolumbii. Według MS 384 pochodzenia

---

¹⁰ E. Breza, *Toponimia powiatu kościerskiego*, Pomorskie Monografie Toponomastyczne Nr 1, Gdańsk 1974.

iberyjskiego, punicko-rzymskie *Hospalis*, przekształcone fonetycznie z arabskiego *Iszbilija*.

Sharon 3: po 1 w woj. katowickim, łódzkim i warszawskim: *Saron*, *Szaron*, pisane po ang. *Sharon* (por. np. w Biblii: Iz 33,9): urodzajna dolina nadmorska pomiędzy Karmelem a Jaffą (1 Krn 27,29; Pwt 2,1; Iz 33,9; 35,2; 65,10), ewangelizowana przez św. Piotra (Dz 9,35); też kraina w Zajordaniu, zajęta przez pokolenie Gada (1 Krn 5,16); sama nazwa znaczy ‘równina’ (BNOT 232).

Sidney 4: po 1 w woj. gdańskim, olsztyńskim, poznańskim i toruńskim, *Sydney* 1 w woj. łódzkim: *Sydney*, największy port morski Australii. Por. informacje historyczne w MS 411.

Sienna 2 w woj. poznańskim: *Siena*, miasto w Toskanii (Włochy).

Syria 1 w woj. toruńskim: *Syria*, czyli Syryjska Republika Arabska, państwo w płd.-zach. Azji. MS 12 nazwy nie wyjaśnia.

Szubin 1 męczyzna w woj. warszawskim: miasto *Szubin* w Wielkopolsce.

Thorn 1 w woj. przemyskim: *Toruń*, zniemczone na *Thorn*.

Tirana 1 w woj. poznańskim: *Tirana*, stolica Albanii. MS 435 nazwy nie wyjaśnia.

Venezia 1 w woj. warszawskim: włoska forma nazwy miasta i portu *Wenecja* nad Adriatykiem, MS 470 wywodzi nazwę od *Wenetów*, por. *Wenecja*.

Vienna 1 w woj. warszawskim, *Viena* 1 w woj. katowickim: *Vienna*, włoska nazwa Wiednia.

Walencja 1 w woj. zamojskim: *Walencja*, miasto i port w Hiszpanii, możliwe jednak także od łac. przydomka (*cognomen*) *Valentia*, powstałego od imiesłowu czasu terażn. strony czynnej (*part. praes. act.*) od wcześniejszego przydomka *Valens* za pomocą przyrostka *-ius* dla mężczyzn, *-ia* dla kobiet. MS 457 podaje, że założona została w r. 138 przez Rzymian na znak zwycięstwa nad Luzytanami. W podstawie nazwy wspomniany przydomek *Valens* od *valeo* ‘jestem zdrow, jestem silny’. Pożegnanie rzymskie to: *Vale*, *Valete* ‘bądź zdrow’, ‘bądźcie zdrowi’. Poeta rzymski Katullus połączył je z *Salve et Vale* ‘witaj i żegnaj’, w jego liryku znalazło się także *Odi et amo* ‘nienawidzę i kocham’.

Walija 1 w woj. pilskim: *Walia*, część Zjednoczonego Królestwa i Irlandii Północnej. Nazwa od *Wales*, którzy oznaczali w jęz. ludności anglosaskiej Celto-Rzymian, określenie pochodzi od germańskiego *Valha* ‘obcy’ (MS 483).

Warna 1 w woj. warszawskim: *Warna*, miasto w Bułgarii nad Morzem Czarnym. Też herb *Warna*, który Bobowska-Kowalska (SEMot¹¹ VI 65) wywodzi od n. m. *Warna* lub *Warnia* pod Nakłem. Bułgarską *Warnę* MS 466 traktuje jako nazwę słowiańską od podstawy *wrona*. To prawda, że prasz. grupa *TorT* ulega przestawce i wydłużeniu (*TarT*) na północy Kaszub, gdzie nie tylko *warna* ‘wrona’, ale także dziś *warbel* ‘wróbel’, *bardowka* ‘brodawka’ i nazwy miejscowe *Karwia*, *Warblinia*, a cecha historycznie notowana także na Kociewiu w n. m. *Starogard* i *Warlubie*.

Warta 2: po 1 w woj. krakowskim i sieradzkim: od n. rzeki *Warta*.

Wenecja 11: *Wenecja*, zob. *Venezia*.

Werona 2: po 1 w woj. koszalińskim i szczecińskim, 1 *Weronia* w woj. kieleckim: miasto *Werona* (po włosku *Verona*) we Włoszech. Według MS 459 to „stara, niewyjaśniona nazwa”.

Wieniawa 1 m w woj. pilskim: n. wsi *Wieniawa*, pow. Radom lub od n. herbu *Wieniawa*, który Bobowska-Kowalska (SEMot VI 67) wywodzi od wspomnianej wsi.

Winona 2: po 1 w woj. kieleckim i radomskim: miasto *Winona* w stanie Minnesota w USA, znane na Pomorzu z pobytu tam poety kaszubskiego H. Derdowskiego.

Winston 2: po 1 w woj. krakowskim i piotrkowskim: *Winston*, miasto w stanie Karolina Północna w USA. Człon II nazwy od rzeczownika *town* ‘miasto’.

Wisła 2: po 1 w woj. poznańskim i warszawskim: rzeka *Wisła*, por. także przekształcenie im. *Wiesława* w *Wisława* w nawiązaniu do królowej rzek Polski u noblistki Wisławy Szymborskiej.

Wisna 2: po 1 w woj. łódzkim i warszawskim: dawne miasto, dziś wieś *Wizna* pod Łomżą, skąd pochodził kard. S. Wyszyński ur. we wsi Zozuła.

*

Warto przypomnieć, że oprócz imion wywodzących się od nazw geograficznych mamy częste zjawisko pochodności nazwisk od toponimów i to w formie bezsufiksальной, jakimi zajmowałem się na początku bieżącego stulecia (zob.

---

¹¹ *Słownik etymologiczno-motywacyjny staropolskich nazw osobowych*, cz I–VII, red. A. Cieślakowa, M. Malec, K. Rymut, Kraków 1995–2002; część VI: Nazwy heraldyczne, oprac. M. Bobowska-Kowalska, Kraków 1995.

Bibliografię onomastyki polskiej za lata 2001–2010; według informacji prof. A. Cieślíkowej tylko w Internecie); imiona mogą też pochodzić od przymiotników odmiejscowych, jak np. *Italiana* 1 w woj. ciechanowskim; *Italina* 1 w woj. opolskim (także 1 *Italisa* w woj. gorzowskim i *Italo* u 2 mężczyzn w woj. katowickim i warszawskim). Do roli imienia może też przejść nazwisko, jak to widzimy w imieniu *Abelard*: 2 mężczyzn po 1 w woj. gdańskim i opolskim. Omawianemu imieniu bowiem początek dał średniowieczny teolog i filozof Pierre (Piotr) Abelard (1079–1142), znany szeroko z miłości do Heloizy, przedstawionej przez R. Vaillanda, *Heloiza i Abelard*.

Nietrudno zauważyć, że wynotowane z SIW imiona mają bardzo niską frekwencję w języku polskim, oznaczają bowiem cudzoziemców z obywatelstwem polskim (SIW bowiem, jak i *Słownik nazwisk współcześnie w Polsce używanych*¹² (SNWPU) nie podają narodowości ich nosicieli). Przestrzec też trzeba przed próbą nadawania ich bądź polszczenia (zapis przez *y* po *r*, *d* np. *Aryzona*, *Floryda*, *Medyna*) przez rodziców lub opiekunów dzieci Polaków, jako że Komisja Kultury Języka Komitetu Językoznawstwa PAN i Rada Języka Polskiego nie godzą się na imiona pochodzące od nazw geograficznych (por. przypis 1). Imiona typu *Ruda*, *Salwador* i inne ulec mogą reinterpretacji i kojarzone będą z innymi podstawami: przymiotnikiem *ruda*, łac. *Salwator*, *-oris* ‘Zbawiciel’, por. hasło *Salwador*.

LITERATURA ORAZ ROZWIĄZANIE SKRÓTÓW

- Abram *Słownik grecko-polski* pod red. Z. Abramowiczówny, t. I–IV, Warszawa 1958–1965.
- BNOT A. Tronina, P. Walewski, *Biblijne nazwy osobowe i topograficzne. Słownik etymologiczny*, Częstochowa 2009.
- EP *Encyklopedia popularna PWN*, wydanie 25, Warszawa 1995.
- Jougan Ks. A. Jougan, *Słownik kościelny łacińsko-polski*, wyd. III, Poznań 1958.
- MS J. Staszewski, *Mały słownik. Pochodzenie i znaczenie nazw geograficznych*, Warszawa 1968.
- NMP *Nazwy miejscowe Polski. Historia, pochodzenie, zmiany*. red. K. Rymut, Kraków od r. 1996.
- PMT I E. Breza, *Toponimia powiatu kościerskiego*, Pomorskie Monografie Toponomastyczne Nr 1, Gdańsk 1974.
- SEMot *Słownik etymologiczno-motywacyjny staropolskich nazw osobowych*, cz. I–VII, red. A. Cieślíkowa, M. Malec, K. Rymut, Kraków 1995–2002; część VI: *Nazwy heraldyczne*, oprac. M. Bobowska-Kowalska, Kraków 1995.
- SIW *Słownik imion współcześnie w Polsce używanych*, wyd. K. Rymut, Kraków 1995.
- SNWPU *Słownik nazwisk współcześnie w Polsce używanych*, wyd. K. Rymut, t. I–X, Kraków 1992–1994.
- WZ W. Zaleski, *Święci na każdy dzień*, Warszawa 1989.

¹² *Słownik nazwisk współcześnie w Polsce używanych*, wyd. K. Rymut, t. I–X, Kraków 1992–1994.

Edward Breza

Forenames Derived from Geographical Names

The author focuses on names, which are derived from geographical names: names of countries, towns, villages, mountains, rivers. The analyzed names are based on the names listed in *The Dictionary of Names Contemporary Used in Poland*, published by Kazimierz Rymut (Kraków 1995), prepared on the basis of personal identity numbers of Polish citizens in 1994.

The author distinguishes names derived from the **names of countries, states, regions**: *Andaluzja, Angola, Arizona, Dziamajka, Elwetia, Germania, India, Kenia, Lechistan, Romania, Salvador, Syria*; **towns**: *Awila, Bazylea, Emaus, Hiroszima, Kremona, Lec, Lourdes, Medina, Moskwa, Naim, Orneta, Radomia, Rawenna, Reda, Santiago, Sewila, Sidney, Siena, Szubin, Thorn, Tirana, Vienna, Warna, Wenecja/Venezia, Werona, Vienna, Winona, Winston, Wizna*; **mountains**: *Athos, Becerly, Morena*; **valleys**: *Sharon*; **peninsulas and islands**: *Floryda/Florida, Madera, Malta, Montserrat*; **rivers**: *Newa, Nida, Samara, Wisła*; **villages**: *Lubiana, Lubin*; **waterfall**: *Niagara*; **ambiguous**: *Roma*.

Keywords: onomastics, anthroponyms, forenames, geographical names (toponyms, hydronyms)